

Program Nositelé tradice lidových řemesel byl zapsán do Registru osvědčených postupů pro zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva

1.12.2022 - | Ministerstvo kultury ČR

Nominaci programu schválil 1.12. 2022 mezivládní Výbor pro ochranu nemateriálního kulturního dědictví na svém 17. zasedání v Maroku. Registr stejně jako Reprezentativní seznam UNESCO je spravován Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO.

Tradiční a lidová kultura tvoří nedílnou součást kulturního dědictví každé země. Ministr kultury České republiky od roku 2001 každoročně uděluje vynikajícím lidovým výrobcům titul Nositel tradice lidového řemesla, jímž veřejně oceňuje jejich práci. Toto ocenění vychází z projektu, který UNESCO nazvalo „Žijící lidské poklady“. Jeho cílem je zachovat tradiční řemesla, kterým hrozí zánik, zdokumentovat jejich postupy a předávat tyto dovednosti dalším následovníkům. Projekt zahájilo v roce 2000 Ministerstvo kultury ve spolupráci s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici. Titul Nositel tradice lidových řemesel je udělován u příležitosti Národního zahájení Dnů evropského dědictví. V současné době patří mezi jeho držitele téměř devadesát lidových řemeslníků z Čech a Moravy. S udělením titulu Nositel tradice lidových řemesel je spojeno propůjčení ochranné známky Nositel tradice lid. řem., a to prostřednictvím licenční smlouvy jednotlivým výrobcům. Program má kromě veřejného ocenění i ryze praktické přínosy: možnost finanční podpory, propagaci a prezentaci výrobků, každoroční výstavu, metodickou pomoc a další. Označení výrobků známkou Nositel tradice lidových řemesel je garancí kvality, která podporuje jejich atraktivitu v očích zákazníků a nepochybně přispívá k lepší prodejnosti výrobků, což je důležitá okolnost pro udržení a rozvoj řemeslné výroby.

"Pro Českou republiku jde vůbec o první záznam do Registru osvědčených postupů a vážíme si ho o to více, že je jím na odborné úrovni strvzen záchovní postup, který může být inspirativní i pro ostatní smluvní státy Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví. Jsem velmi rád, že mezinárodní hodnotitelé naši nominaci pochválili. Podle jejich hodnocení prezentuje dobrý model ochrany, který se dá použít i v jiných zemích. Lidová řemesla patří k nejohroženějším oblastem kulturního dědictví, proto je naší povinností zviditelnit a propagovat tradiční české řemeslo, aby se opět stalo běžnou součástí naší každodenní kultury," říká ministr kultury Martin Baxa.

Záměr zpracovat nominaci programu Nositelé tradice lidových řemesel do Registru osvědčených praktik zrál v myslech předkladatelů již delší dobu. V roce 2017 byla na doporučení oddělení UNESCO při Ministerstvu kultury zahájena intenzivní příprava nominace. Na pravidelném setkání výrobců zapojených do programu v květnu roku 2017, byla avizována snaha zpracovat nominaci, což se setkal s kladnou odezvou. Všichni tehdy žijící účastníci programu, v počtu 64 osob, byli dopisem ministra kultury informováni o záměru zpracovat nominaci a byli požádáni o součinnost při její přípravě. Na přípravě spolupracovala více než polovina, tj. 38 osob. Hlavními zpracovateli nominace byly Národní ústav lidové kultury a Ministerstvo kultury ČR. Její znění bylo konzultováno s Národní radou pro tradiční lidovou kulturu (poradní orgán ministra kultury), Regionálními pracovišti pro tradiční lidovou kulturu a řemeslníckými spolky.

„Výrobci, kteří byli ocenění titulem jsou nositeli technologií a výrobních postupů, které v řadě případů mají výrazně regionální přesah a můžeme se s nimi setkat i v dalších zemích Evropy. Díky včasné identifikaci, dokumentaci a podpoře těchto výrobců jejich dílny prosperují a doposud se v nich udržují tradiční výrobní technologie i sortiment výrobků,“ říká Zuzana Malcová z Odboru regionální a národnostní kultury MK.

Konkrétním příkladem takového regionálního přesahu je výroba modrotisku, které se v České republice věnují rodinné dílny Danzingerů v Olešnici na Moravě a Jochů ve Strážnici. Svými výrobky – modrotiskovou metráží a širokým sortimentem výrobků z ní – zásobují nejen domácí výrobce tradičních oděvů, ale též naše sousedy ze Slovenské republiky, kde tradiční výroba modrotisku již zanikla a v současnosti se výrobci věnují především autorské tvorbě.

Podobný regionální přesah jako modrotisk má též výroba a hra na tradiční hudební nástroj – dudy, za níž byly v minulosti oceněni dva výrobci – Miroslav Stecher z Českých Budějovic a Pavel Číp ze Zubří. Na jejich nástroje hraje celá řada sólistů a dudáckých kapel v České republice i zahraničí. Díky tomu se podařilo tuto živou tradici uchovat a v řadě regionů i obnovit.

Nositel tradice - *nulk.cz*

Nositelé tradice lidových řemesel - *mkcr.cz*

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/program-nositele-tradice-lidovych-remesel-byl-zapsan-do-registru-osvedcenych-postupu-pro-zachovani-nematerialniho-kulturniho-dedictvi-lidstva-4-cs5050.html>